

MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

INŠPEKCIA V SOCIÁLNYCH VECIACH

Číslo spisu: 14828/2024-M_OdISVNR
Číslo záznamu: 68215/2024

PROTOKOL O VÝSLEDKU DOZORU

PRI VYKONÁVANÍ OPATRENÍ SOCIÁLNOPRÁVNEJ OCHRANY DETÍ A SOCIÁLNEJ KURATELY

CENTRUM PRE DETI A RODINY MARTIN

Na základe poverenia č. 25/2024/OIvSPODaSK zo dňa 22. 01. 2024 a jeho dodatku č. 1 zo dňa 08. 02. 2024 a dodatku č. 2 zo dňa 25. 03. 2024 **vykonali poverené zamestnankyne** Inšpekcie v sociálnych veciach Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ISV“) **dozor** podľa ustanovenia § 2 ods. 1 písm. a) tretieho bodu zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o inšpekcii v sociálnych veciach“) **nad dodržiavaním zákona** č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 305/2005 Z. z.“) v rozsahu **plnenia povinností pri vykonávaní opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa:**

- **ustanovenia § 6 zákona č. 305/2005 Z. z.** – dbať na to, aby nedochádzalo k ohrozovaniu alebo porušovaniu práv dieťaťa, zabezpečovať dieťaťu ochranu a starostlivosť, ktorá je nevyhnutná pre jeho blaho a ochranu jeho právom chránených záujmov;
- **ustanovenia § 7 ods. 3 zákona č. 305/2005 Z. z.** – zákaz používať všetky formy telesných trestov na dieťati a iné hrubé alebo ponižujúce formy zaobchádzania a formy trestania dieťaťa, ktoré mu spôsobujú alebo môžu spôsobiť fyzickú ujmu alebo psychickú ujmu; zákaz používať ako výchovný prostriedok zákaz kontaktu s rodičmi a ďalšími blízkymi osobami, sociálne vylúčenie, vyžadovanie neprimeraných fyzických výkonov, zásahov do vonkajšieho vzhľadu a nosenia znevažujúceho oblečenia, neodôvodnené zasahovanie do stravovania a iné výchovné prostriedky a postupy práce, ktoré dieťaťu môžu spôsobiť poníženie a môžu neprimerane zasiahnuť do jeho ľudskej dôstojnosti;
- **ustanovenia § 46 ods. 5 písm. c) zákona č. 305/2005 Z. z.** – zabezpečiť zdravotnú starostlivosť, povinnú školskú dochádzku a prípravu na povolanie dieťaťu, pre ktoré centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou;
- **ustanovenia § 49 ods. 6 zákona č. 305/2005 Z. z.** – pripraviť v spolupráci s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, a ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné, aj s dieťaťom, individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa;
- **ustanovenia § 51 ods. 6 zákona č. 305/2005 Z. z.** – zaradiť dieťa do šiestich rokov veku do profesionálnej náhradnej rodiny najneskôr do štyroch týždňov od prijatia do centra;
- **ustanovenia § 58 ods. 1 a ods. 8 zákona č. 305/2005 Z. z.** – povinnosť viesť zoznam pracovných miest, na ktorých zamestnanec centra prichádza do osobného kontaktu s deťmi a povinnosť viesť zoznam vykonaných psychologických vyšetrení zamestnancov centra,

dozorovaným subjektom podľa ustanovenia § 2 ods. 2 písm. c) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach, ktorým je **Centrum pre deti a rodiny Martin, Hviezdoslavova 62, 036 01 Martin, IČO: 17335604** (ďalej len „centrum“ alebo „dozorovaný subjekt“).

ISV začala dozor nad dodržiavaním zákona č. 305/2005 Z. z voči centru **na základe oznámenia** doručeného ISV podľa ustanovenia § 5 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach. ISV na tomto základe preverovala prostredníctvom plnenia povinností centra výlučne skutočnosti opísané oznamovateľom, ktoré sa mali týkať detí umiestnených v centre, a to porušovanie listového

tajomstva a práva na súkromie pri telefonovaní, premedikovanie/nadužívanie psychofarmák a hostilné správanie sa vychovávateľov k deťom.

Dozor začal dňa 31. 01. 2024 a dozorovaným obdobím bol čas od 01. 07. 2023 do 31. 01. 2024.

Podľa ustanovenia § 4 ods. 1 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach sa pri výkone dozoru primerane postupuje podľa základných pravidiel kontrolnej činnosti podľa zákona č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o kontrole v štátnej správe“), jeho ustanovení § 8 až § 13, ak samotný zákon o inšpekcii v sociálnych veciach neustanovuje inak.

Poverené zamestnankyne ISV na výkon dozoru v rozsahu zameranom na predmet dozoru využili oprávnenia podľa ustanovenia § 11 zákona o kontrole v štátnej správe, požiadali dozorovaný subjekt o spisovú dokumentáciu detí a iné písomnosti a zrealizovali riadené rozhovory so zamestnancami centra. ISV vo svojich zisteniach teda vychádzala z takto získaných informácií.

ZISTENÉ NEDOSTATKY

DOZOROM BOLO ZISTENÉ, ŽE DOZOROVANÝ SUBJEKT
SI NESPLNIL POVINNOSTI

PODĽA USTANOVENÍ § 6, § 49 ODS. 6, § 51 ODS. 6
A § 58 ODS. 1 A ODS. 8 ZÁKONA Č. 305/2005 Z. Z.

ODÔVODNENIE NEDOSTATKOV ZISTENÝCH DOZOROM

I. NESPLNENIE POVINNOSTI PODĽA USTANOVENIA § 6 ZÁKONA Č. 305/2005 Z. Z.

Podľa ustanovenia § 6 zákona č. 305/2005 Z. z. sú subjekty, ktoré vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately povinné dbať na to, aby nedochádzalo k ohrozovaniu alebo porušovaniu práv dieťaťa, zabezpečovať dieťaťu ochranu a starostlivosť, ktorá je nevyhnutná pre jeho blaho a ochranu jeho právom chránených záujmov, pri rešpektovaní jeho práv priznaných medzinárodným dohovorom¹.

Centrum pre deti a rodiny je podľa ustanovenia § 45 ods. 1 zákona č. 305/2005 Z. z. zariadením kde sa okrem iného vykonávajú opatrenia dočasne nahrádzajúce dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu (pobytového opatrenia súdu), ktoré by malo dieťaťu poskytovať/zabezpečovať bezpečnosť, ochranu a starostlivosť. Starostlivosť a ochrana dieťaťa si vyžaduje rešpektovanie a presadzovanie ľudskej dôstojnosti detí ako jednotlivcov, ich telesnej a duševnej integrity.

Fyzické osoby bez ohľadu na ich spoločenský status, zdravotný stav, majú byť chránené pred zásahmi, ktoré vedú k znížovaniu ich ľudskej dôstojnosti. Práve rešpektovanie ľudskej dôstojnosti je nevyhnutné pre všeobecný rozvoj fyzickej osoby, pre kvalitu jej života.

1. V súlade s obsahom oznámenia, ktoré poukazovalo na porušovanie listového tajomstva a práva na súkromie pri telefonovaní, poverené zamestnankyne ISV preverili zabezpečenie ochrany detí v centre pred zásahmi do ich súkromia a korešpondencie, a to:
 - a. zabezpečovanie doručovania pošty deťom;
 - b. spôsob, akým je deťom umožnené telefonovať s rodičmi, blízkymi a inými osobami, najmä s dôrazom na zabezpečenie ich práva na súkromie pri telefonovaní.
2. Preverení podmienok používania mobilného telefónu a doručovania pošty deťom, ktoré centrum vypracovalo a zverejnilo aj na svojom webovom sídle v Programe centra pre deti a rodiny Martin (ďalej len „Program centra“) v súlade s ustanovením § 45 ods. 6 zákona č. 305/2005 Z. z., poverené zamestnankyne ISV zistili, že pri doručovaní listov a balíkov deťom centrum nepostupuje v súlade s Programom centra,

¹ Oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí o dojednaní Dohovoru o právach dieťaťa č. 104/1991 Zb.;

v ktorom sa v tejto súvislosti uvádza, že „v prípade, že im príde list alebo balíček otvára sa za prítomnosti dieťaťa, na prečítanie listu sa dieťaťu umožní súkromie“.

3. Z rozhovoru s [REDACTED] – [REDACTED]² vyplynulo, že zodpovednou osobou za doručovanie korešpondencie deťom v centre je [REDACTED]. Na základe uvedenej informácie poverené zamestnankyne ISV preverili podmienky doručovania pošty deťom riadeným rozhovorom so [REDACTED] centra a zistili, že vo väčšine prípadov zamestnanci centra otvárajú listy a balíky bez prítomnosti detí a oboznamujú sa s ich obsahom. Originál listu je dieťaťu odovzdaný [REDACTED] po jeho prečítaní a jeho fotokópia je vložená do spisovej dokumentácie dieťaťa. Podľa vyjadrenia [REDACTED]³ je dôvodom tohto postupu centra najmä ochrana dieťaťa pred jeho nevhodným obsahom.
4. Skutočnosť, že zamestnanci otvárajú balíky bez prítomnosti detí a oboznamujú sa s ich obsahom, vyplynula aj z písomného záznamu centra zo dňa [REDACTED] s názvom „[REDACTED]“, vedeného v spisovej dokumentácii [REDACTED]⁴ (ďalej len „[REDACTED]“), v ktorom sa okrem iného uvádza „[REDACTED]“, pričom následne je uvedený presný obsah balíka ako aj meno a priezvisko dieťaťa, pre ktoré je určený. Podľa vyjadrenia [REDACTED] centra⁵ je takto vyhotovený písomný záznam spolu s balíkom odovzdaný vychovávateľovi samostatne usporiadanej skupiny, v ktorej je umiestnené dieťa, ktorému je balík adresovaný a ten následne zabezpečí jeho odovzдание dieťaťu.
5. Zabezpečenie ochrany práva detí na súkromie preverili poverené zamestnankyne ISV aj vykonaním obhliadky priestorov centra, pričom zistili, že na [REDACTED] budovy centra sa nachádzajú [REDACTED] (ďalej len „skupina“), ktoré centrum označilo ako „[REDACTED]“ a „[REDACTED]“, kde v každej z nich na dverách jednej izby, v ktorej boli v čase výkonu dozoru umiestnené deti, sa v celej hornej časti nachádzal otvor bez výplne⁶, cez ktorý bolo možné zo spoločných priestorov skupiny, ktoré sú určené najmä pre trávenie voľného času detí, vidieť celý interiér izby, čím centrum nezabezpečilo deťom primerané podmienky pre ich bývanie a súkromie.
6. Centrum si tým, že zamestnanci centra otvárali a čítali listy a balíky adresované deťom bez ich prítomnosti a oboznamovali sa s ich obsahom a tiež tým, že na dvoch dverách izieb určených na bývanie detí sa nachádzal otvor bez výplne, cez ktorý bolo možné zvonku – resp. zo spoločných priestorov skupiny vidieť celý interiér izby, nesplnilo svoju povinnosť dbať na to, aby nedochádzalo k ohrozovaniu alebo porušovaniu práv dieťaťa, nezabezpečilo dieťaťu ochranu a starostlivosť, ktorá je nevyhnutná pre jeho blaho a ochranu jeho právom chránených záujmov.

² Rozhovor s [REDACTED] – [REDACTED] zo dňa 02. 02. 2024, záznam – 9:27m.;

³ Rozhovor so [REDACTED] zo dňa 02. 02. 2024, záznam – 4:31m.;

⁴ Číslo spisovej dokumentácie dieťaťa [REDACTED];

⁵ Rozhovor so [REDACTED] zo dňa 02. 02. 2024, záznam – 3:11m.;

⁶ Príloha č. 1: Fotografie dverí miestností bez výplne;

7. Následne pri obhliadke priestorov skupín poverené zamestnankyne ISV zistili, že na vonkajšej strane dverí miestností, kde centrum deťom poskytuje bývanie, stravovanie a obslužné činnosti boli inštalované dverové zástrče⁷, ktoré zamestnanci centra bežne používali za účelom zamykania detí na izbách a týmto spôsobom deťom neumožnili voľne sa pohybovať v priestoroch skupiny.
8. Používanie dverovej zástrče vyplynulo aj z riadeného rozhovoru s [REDACTED] skupiny, [REDACTED] ako dôvod tohto konania [REDACTED] zaistenie bezpečnosti detí⁸. Centrum zamykaním detí na izbách, kedy dochádzalo k obmedzeniu ich voľného pohybu, neprímerane zasahovalo do ich ľudskej dôstojnosti a je irelevantné, či dôvody a ciele tohto konania boli motivované dobrým úmyslom alebo ich ochranou.
9. Zamykanie dieťaťa [REDACTED]⁹ (ďalej len „[REDACTED]“) bolo zaznamenané aj v Knihe denného hlásenia, vedenej zamestnancami skupiny, v ktorej [REDACTED]. V dozorovanom období [REDACTED] počas nočných hodín v dňoch zo [REDACTED] na [REDACTED] s uvedenou informáciou „[REDACTED]“, z [REDACTED] na [REDACTED] s uvedenou informáciou „[REDACTED]“ a z [REDACTED] na [REDACTED] s uvedenou informáciou „[REDACTED]“. Centrum ISV nepredložilo záznamy vedené v Knihe denného hlásenia za obdobie od 30. 10. 2023 do 31. 12. 2023.
10. Okrem obmedzovania voľného pohybu detí používaním dverovej zástrče a zamykaním, u detí [REDACTED] a [REDACTED]¹⁰ (ďalej len „[REDACTED]“) centrum používalo za účelom zabezpečenia starostlivosti a ochrany [REDACTED], ktorými dochádzalo k znemožneniu [REDACTED] pohybov.
11. [REDACTED] bola v centre vykonávaná na základe odporúčania [REDACTED] v špecializačnom odbore pedopsychiater, avšak posledná indikácia [REDACTED] bola odporučená v lekárskej správe zo dňa [REDACTED] v znení: „[REDACTED]“, pričom iné informácie k [REDACTED] v správe uvedené neboli. V následných lekárskejších správach zo dňa [REDACTED] a [REDACTED] už u [REDACTED] nebola indikovaná, avšak zo záznamov vedených v [REDACTED] spisovej dokumentácii a z Knihy denného hlásenia vyplynulo, že centrum u [REDACTED] aj naďalej používalo [REDACTED].
12. V Plánoch výchovnej práce s dieťaťom za obdobie od [REDACTED] do [REDACTED] v časti b) bolo uvedené, že: „[REDACTED]“. Z vyhodnotení Plánov výchovnej práce s dieťaťom za rovnaké obdobie vyplynulo, že v sledovanom období [REDACTED] v každom mesiaci z dôvodu záchvatov zúrivosti. Ako [REDACTED] bolo používané [REDACTED] – „[REDACTED]“. Postup jeho [REDACTED] skupiny v obrazovo – zvukovom zázname vyhotovenom ISV dňa 11. 03. 2024 tak, že [REDACTED] je [REDACTED].

⁷ Príloha č. 2: Fotografie dverí miestností s dverovými zástrčami;

⁸ Rozhovor s [REDACTED] zo dňa 11. 03. 2024, záznam – 09:24m.;

⁹ Číslo spisovej dokumentácie dieťaťa [REDACTED];

¹⁰ Číslo spisovej dokumentácie dieťaťa [REDACTED];

[REDACTED]

13. [REDACTED] vyplynulo aj zo záznamov vedených v Knihe denného hlásenia v dňoch: [REDACTED] „[REDACTED]“ a [REDACTED] „[REDACTED]“, pričom záznamy o časovom rozsahu [REDACTED] dieťaťa centrom vedené neboli. Rovnako spisová dokumentácia neobsahovala informácie o použití/resp. zvážení použitia iných, miernejších techník na elimináciu sebaublížovania dieťaťa, resp. z akého dôvodu neboli použité aj iné techniky ako je [REDACTED] dieťaťa.

14. Zo spisovej dokumentácie [REDACTED] vyplynulo, že [REDACTED] bola v centre vykonávaná na základe indikácie pediatra uvedenej v lekárskej správe zo dňa [REDACTED] v znení: „[REDACTED]“ a tiež na základe prepúšťacej správy, ktorá bola vystavená dňa [REDACTED] so záverom: „[REDACTED]“, avšak z obsahu obrazového záznamu a najmä z písomných záznamov¹¹ vedených v centre vyplynulo, že [REDACTED], ktoré ale neboli centrom identifikované ako život ohrozujúce.

15. Vyhodnotenie Individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa za obdobie [REDACTED] – [REDACTED] obsahovalo informáciu, že [REDACTED] „[REDACTED]“. V dokumente Správa o fyzickom, psychickom a sociálnom vývine zo dňa [REDACTED] sa uvádza, že: „[REDACTED]“. V Plánoch [REDACTED] v časti Vyhodnotenie bolo za mesiac [REDACTED] uvedené: „[REDACTED]“; za mesiac [REDACTED] bolo uvedené „[REDACTED]“ a za mesiac [REDACTED] vyhodnotenie obsahovalo informáciu „[REDACTED]“, pričom údaje o časovom rozsahu [REDACTED] centrom nezaznamenávalo. Obsahom záznamov neboli ani informácie o zvažovaní iných (miernejších) alternatív/opatrení k zabezpečeniu bezpečnosti dieťaťa rešpektujúc súčasne jeho najlepší záujem. V dokumente Hlavné úlohy psychologickéj činnosti psychológa centra za obdobie [REDACTED] – [REDACTED] v časti Psychologický obraz o dieťati [REDACTED] zo [REDACTED] je pritom ako [REDACTED].

16. V súvislosti so zistenými skutočnosťami ISV v priebehu dozoru svojim rozhodnutím zo dňa 20. 03. 2024 uložila centru povinnosť prijať neodkladné opatrenie

¹¹ Záznamy vedené v Knihe denného hlásenia v dňoch: [REDACTED]; záznamy vedené v Plánoch [REDACTED] za obdobie od [REDACTED] do [REDACTED]; Správa o fyzickom, psychickom a sociálnom vývine zo dňa [REDACTED];

na odstránenie zistených nedostatkov, pri ktorých možno dôvodne predpokladať vystavenie dieťaťa, pre ktoré centrum vykonáva opatrenia podľa zákona č. 305/2005 Z. z., ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu – povinnosť mechanicky neobmedzovať voľný pohyb detí používaním dverovej zástrče inštalovanej na vonkajšej strane dverí miestností, kde sa deťom poskytuje bývanie, stravovanie a obslužné činnosti, ani iným obdobným spôsobom; mechanicky neobmedzovať prístup detí k pitnému režimu, stravovaniu a vykonávaniu osobnej hygieny používaním dverovej zástrče inštalovanej na dverách miestností, kde sa deťom poskytuje bývanie, stravovanie a obslužné činnosti, ani iným obdobným spôsobom; odstrániť dverové zástrče inštalované na dverách miestností, kde sa deťom poskytuje bývanie, stravovanie a obslužné činnosti; mechanicky neobmedzovať voľný pohyb detí [REDAKOVANÉ] za účelom [REDAKOVANÉ], ani iným obdobným spôsobom.

17. Centrum podalo voči tomuto rozhodnutiu rozklad, na základe ktorého minister práce, sociálnych vecí a rodiny rozhodnutím v konaní o rozklade zo dňa 22. 04. 2024 vypustil časť výroku rozhodnutia v znení „Mechanicky NEOBMEDZOVAŤ VOĽNÝ POHYB detí [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] za účelom [REDAKOVANÉ], ani iným obdobným spôsobom, IHNEĎ“, pričom ako dôvody mienil predovšetkým potrebu vylúčenia interpretačných pochybností v prípadoch bezprostredného ohrozenia života a zdravia, ako aj potrebu špecifikácie neodkladného opatrenia vis a vis prípady, v ktorých existuje dôvodný predpoklad bezúčelného a svojvoľného zásahu do práv dieťaťa. Ďalej ako dôvod uviedol inštitút krajnej núdze a kritériá jeho aplikácie (osobitne proporcionalita, subsidiarita, ohrozenie života a zdravia). Zároveň konštatoval povinnosť centra, aj bez uloženia povinnosti prijať neodkladné opatrenie, postupovať podľa zákona a neprípustnosť využívania prostriedkov obmedzenia pohybu dieťaťa z preventívnych dôvodov alebo ako kompenzáciu absencie personálu. Protiprávnosť obmedzovania pohybu je podľa rozhodnutia o rozklade zrejماً v prípade absencie aktuálnej medicínskej potreby (bezprostredné ohrozenie života alebo zdravia), či ak sú pri obmedzovaní používané neštandardné postupy alebo prostriedky.
18. ISV dňa 06. 05. 2024 vydala rozhodnutie o povinnosti centra prijať neodkladné opatrenie, ktorým centru uložilo povinnosť odstrániť zistené nedostatky, pri ktorých možno predpokladať vystavenie dieťaťa ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu, a to zabezpečiť pre [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] náležitú ochranu a starostlivosť, nevyhnutnú pre ich blaho a v súlade s ich najlepším záujmom, osobitne ochranu dôstojnosti, duševného, telesného a citového vývinu a zdravotného stavu; nepoužívať prostriedky na mechanické obmedzovanie ich voľného pohybu v situáciách, keď nie je bezprostredne a priamo ohrozený ich život alebo zdravie; nepoužívať v situácii, keď je bezprostredne ohrozený život alebo zdravie [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], neprimerané prostriedky ochrany a starostlivosti.
19. Centrum podalo voči tomuto rozhodnutiu rozklad, ktorý minister práce, sociálnych vecí a rodiny rozhodnutím zo dňa 31. 05. 2024 zamietol a rozhodnutie ISV o povinnosti centra prijať neodkladné opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov zo dňa 06. 05. 2024 potvrdil.

II. NESPLNENIE POVINNOSTI PODĽA USTANOVENIA § 49 ODS. 6 ZÁKONA Č. 305/2005 Z. Z.

Podľa ustanovenia § 49 ods. 6 zákona č. 305/2005 Z. z. centrum pripraví v spolupráci s orgánom SPODaSK, a ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné, aj s dieťaťom, individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa (ďalej len „IPROD“).

IPROD sa vypracováva pre každé dieťa, pre ktoré sú vykonávané opatrenia SPODaSK v centre, pričom musí zohľadňovať individuálne potreby dieťaťa tak, aby bol zabezpečený rozvoj jeho osobnosti.

Na príprave IPROD sa spolupodieľa aj samotné dieťa, ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné. Participácia dieťaťa na plánovaní úloh, ktoré budú komplexne rozvíjať jeho osobnosť, v súlade s jeho vyjadrenými názormi, potrebami a želaniami, vychádza z jeho práva byť informované o veciach, ktoré sa ho týkajú ako rovnocenného subjektu, nie objektu sociálnej práce, resp. výkonu opatrení SPODaSK. Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru, ani skutočnosť, že dieťa je veľmi malé alebo sa nachádza v zložitej situácii, je zdravotne znevýhodnené, ho nepripravuje o právo vyjadriť svoj názor a ani neznižuje váhu jeho názorov. Preto musí centrum postupovať na základe individuálneho a dôkladného posúdenia schopnosti a rozumovej vyspelosti dieťaťa, a teda možnosti jeho participácie na plánovanom rozvoji jeho osobnosti prostredníctvom IPROD.

Vychádzajúc zo Všeobecného komentáru Výboru pre práva dieťaťa č. 14 (2013) o práve dieťaťa na prvoradé zohľadnenie jeho najlepšieho záujmu, potreby dieťaťa môžu primerane posúdiť len odborní zamestnanci s príslušnými znalosťami a kvalifikáciou z oblasti vývinu detí. Najlepší záujem dieťaťa musí posudzovať multidisciplinárny tím odborníkov, pričom posúdenie následkov alternatívnych riešení sa musí odvíjať od všeobecných poznatkov (napr. z oblastí práva, sociológie, vzdelávania, sociálnej práce, psychológie, zdravia atď.) o pravdepodobných následkoch každého možného riešenia pre dieťa s ohľadom na jeho individuálne charakteristiky a minulé skúsenosti.

Podľa ustanovenia § 30 ods. 5 Vyhlášky č. 103/2018 Z. z. je IPROD komplexný dokument/plán, ktorý je súborom čiastkových plánov obsahujúcich najmä:

- plán sociálnej práce,
- plán výchovnej práce s dieťaťom,
- hlavné úlohy psychologickej činnosti psychológa centra
- plán komplexnej ošetrovateľskej starostlivosti, ak si to zdravotný stav dieťaťa vyžaduje.

IPROD podľa § 30 ods. 6 Vyhlášky č. 103/2018 Z. z. obsahuje:

- cieľ odbornej práce s dieťaťom, jeho rodinou alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, a ďalšími fyzickými osobami, ktorý určí orgán SPODaSK a centrum spoločne,
- kontaktné údaje zamestnanca, ktorý koordinuje plnenie úloh IPROD,
- kontaktné údaje zamestnanca, ktorý vedie a koordinuje plnenie plánu sociálnej práce s dieťaťom.

1. Poverené zamestnankyne ISV preverili náležitosti IPROD troch detí: [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ].

2. Bolo zistené, že centrum pri príprave a vyhodnocovaní IPROD postupuje podľa Programu centra, časti s názvom „Opis tvorby a vyhodnocovania čiastkových plánov individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa, opis tvorby a vyhodnocovania individuálneho plánu odbornej práce s dieťaťom a jeho rodinou alebo plánu odbornej práce s plnoletou fyzickou osobou“, uvádza, že dieťa participuje na tvorbe a vyhodnocovaní Plánu výchovnej práce s dieťaťom, a to z dôvodu, že: „Plán výchovnej práce je dôležitý aj pre dieťa samotné. Prostredníctvom spoluúčasti na jeho tvorbe a vyhodnocovaní je zapojené do toho, čo sa s ním deje. Stáva sa tak zodpovedným za svoju budúcnosť. **Samozrejme v miere, ktorá je primeraná jeho veku a schopnostiam**“. Centrum v Programe centra bližšie nešpecifikuje, akým spôsobom sa dieťa zúčastňuje na tvorbe a vyhodnocovaní Plánu výchovnej práce s dieťaťom vzhľadom k jeho veku a rozumovým schopnostiam.
3. Preverení IPROD všetkých troch detí poverené zamestnankyne ISV zistili, že v dozorovanom období centrum pripravilo a vyhodnocovalo Plán výchovnej práce s dieťaťom len pre deti [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], avšak z ich obsahov jednoznačne nevyplývalo, že sa deti na ich príprave a vyhodnotení podieľali. V závere každého Plánu výchovnej práce s dieťaťom bol vymedzený priestor pre podpis dieťaťa, kde bola v prípade obidvoch detí uvedená informácia v znení „[REDAKOVANÉ]“, avšak z tejto informácie nie je zrejmé, či sa dieťa na Pláne výchovnej práce s dieťaťom a jeho vyhodnoteniach podieľalo, prípadne mohlo podieľať, resp. či centrum za týmto účelom dôkladne posúdilo/zvážilo túto možnosť vzhľadom k jeho schopnostiam a rozumovej vyspelosti.
4. Plány výchovnej práce s dieťaťom pre [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] centrum vyhodnocovalo jedenkrát mesačne, a to najmä spôsobom popisu správania dieťaťa, ktoré bolo vo všetkých mesiacoch takmer identické, bez zhodnotenia účinnosti použitých postupov, metód a techník výchovnej práce resp. úloh, z čoho jednoznačne nevyplývalo, či sa stanovené úlohy/ciele plnia a či sú účinné. Samotné ciele a aj úlohy boli formulované všeobecne, v ich formulácii absentoval najmä atribút konkrétnosti, časového ohraničenia a merateľnosti, teda neboli formulované spôsobom, aby ich plnenie bolo možné vyhodnotiť.
5. Vo vyhodnotení IPROD [REDAKOVANÉ] za mesiace [REDAKOVANÉ] až [REDAKOVANÉ] síce centrum uviedlo, že „výchovné plány sú vyhodnocované priebežne v mesačných intervaloch a nachádzajú sa v spisovej dokumentácii dieťaťa vedenej koordinátorom prípadu“, avšak v spisovej dokumentácii, ktorú centrum predložilo ISV v rámci výkonu dozoru, bol posledný Plán výchovnej práce s jeho vyhodnotením pre [REDAKOVANÉ] vypracovaný za mesiac [REDAKOVANÉ].
6. V IPROD [REDAKOVANÉ] na obdobie od [REDAKOVANÉ] do [REDAKOVANÉ] si centrum síce stanovilo cieľ plánu sociálnej práce prípravu na osamostatnenie, avšak plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého, ktoré je centrum povinné podľa ustanovenia § 30 ods. 10 vyhlášky č. 103/2018 Z. z. spracovať najmenej rok pred dovŕšením plnoletosti dieťaťa, teda v prípade [REDAKOVANÉ] najneskôr dňa [REDAKOVANÉ], kedy [REDAKOVANÉ] rok veku, centrum nevypracovalo.
7. Pre [REDAKOVANÉ] bol v dozorovanom období vypracovaný aj Plán špeciálno – pedagogickej intervencie pre dieťa, a to na obdobie od [REDAKOVANÉ] do [REDAKOVANÉ] a od [REDAKOVANÉ] do [REDAKOVANÉ], ktorý bol [REDAKOVANÉ] vyhodnotený

dňa [REDACTED] a [REDACTED], avšak iba formou popisu činností, ktoré boli s dieťaťom realizované, s uvedením záveru „[REDACTED]“, bez vyhodnotenia účinnosti použitých intervenčných techník a uvedenia dosiahnutých výsledkov, pričom v cieľoch špeciálno – pedagogických intervencií bola obsiahnutá potreba rozvíjať tie schopnosti a zručnosti [REDACTED] (napr. samoobslužné činnosti, jemnú a hrubú motoriku), ktoré boli formulované aj v Pláne výchovnej práce s dieťaťom, avšak iba v názve časti d) Zdravotný stav, sebaobsluha, hygienické návyky, pohybové schopnosti, záujmy, záľuby, praktické zručnosti, úlohy za účelom ich rozvoja formulované neboli. V cieľoch a úlohách Plánu výchovnej práce s dieťaťom a ani v jeho vyhodnoteniach neboli uvedené žiadne informácie o realizácii a výsledkoch, príp. odporúčaní špeciálno – pedagogických intervencií, pričom centrum vo svojom Programe centra uvádza, že: „špeciálny pedagóg participuje podľa potreby na pláne výchovnej práce s dieťaťom. Prostredníctvom vyhodnocovania plánu dostáva spätnú väzbu od pedagogických zamestnancov a profesionálnych náhradných rodičov“. Podľa Programu centra majú z vyhodnocovania Plánu výchovnej práce s dieťaťom pre špeciálneho pedagóga vyplynúť napr. informácie o tom, ako sa realizujú odporúčania pre prácu s dieťaťom, alebo ako dieťa reaguje na terapiu/poradenstvo.

8. Vychádzajúc z IPROD všetkých troch detí, vypracovaných v dozorovanom období, kde v časti Úlohy pre starostlivosť a výchovu mal. dieťaťa bola pre každého zamestnanca participujúceho na tvorbe IPROD (u [REDACTED] a [REDACTED] – [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] a u [REDACTED] – [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED]) stanovená úloha v znení „Zúčastňovať sa pravidelných porád, kde sa konzultuje a vyhodnocuje starostlivosť o dieťa, prípadne sa prijímajú opatrenia týkajúce sa zabezpečovanie starostlivosti a výchovy o dieťa“. Vzhľadom ku skutočnosti, že z obsahu IPROD a jeho vyhodnotení nevyplývalo, že centrum plnenie dotknutej úlohy vyhodnocovalo, poverené zamestnankyne ISV preverili účasť zamestnancov na pracovných poradách.
9. Centrum predložilo ISV Harmonogram pracovných porád v roku 2023 a v roku 2024, zápisy z porád vrátane ich prezenčných listín, z ktorých vyplynulo, že na pracovných poradách samostatne usporiadanej skupiny, v ktorej je [REDACTED], sa v mesiacoch [REDACTED] a [REDACTED] a v mesiaci [REDACTED] a [REDACTED]. Na pracovných poradách samostatne usporiadaných skupín, na ktorých sú umiestnené [REDACTED] a [REDACTED] sa v mesiaci [REDACTED], v mesiacoch [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], z čoho jednoznačne nevyplýva, či a ako sa úloha stanovená v IPROD – „konzultuje a vyhodnocuje starostlivosť o dieťa, prípadne sa prijímajú opatrenia týkajúce sa zabezpečovanie starostlivosti a výchovy o dieťa“ plní, a to najmä s dôrazom na nutnosť kooperácie členov multidisciplinárneho tímu pri zabezpečení bio-psycho-sociálneho vývinu detí, teda napĺňaní ich fyzických, psychických a sociálnych potrieb, ktoré sa navzájom determinujú a čo je v konečnom dôsledku obsiahnuté aj v znení ustanovenia § 30 ods. 7 vyhlášky č. 103/2018 Z. z. spôsobom, že ciele čiastkových plánov a hlavné úlohy psychologické činnosti nadväzujú na cieľ IPROD, pričom cieľ IPROD sa počas výkonu opatrení môže meniť v závislosti od vývoja situácie v prirodzenom rodinnom prostredí alebo v náhradnom rodinnom prostredí, z ktorého bolo dieťa vyňaté ako aj samotným vývinom dieťaťa a v tejto súvislosti zmenou jeho individuálnych potrieb.

10. V súlade s obsahom oznámenia, podľa ktorého môže v centre dochádzať k nadmernému podávaniu psychofarmák deťom a následne vychádzajúc z Vnútrošného poriadku centra zo dňa 01. 01. 2019, podľa ktorého je v centre „lekárska starostlivosť“ vedená v IPROD, poverené zamestnankyne ISV preverili v čiastkových plánoch IPROD aj záznamy vedené v oblasti zdravotnej starostlivosti o deti.
11. Z obsahu IPROD všetkých troch detí vyplynulo, že informácie o ich zdravotnom stave boli v dozorovanom období zaznamenané v jeho vyhodnoteniach a v čiastkovom pláne Hlavné úlohy psychologickéj činnosti psychológa centra, v jeho časti Psychologický obraz o dieťati, avšak najmä formou opisu aktuálneho zdravotného stavu detí s uvedením/vymenovaním ambulancií odborných lekárov, v ktorých sú deti dispenzarizované.
12. Aj keď si centrum v prípade [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] v Pláne výchovnej práce s dieťaťom v časti označenej d) Zdravotný stav, sebaobsluha, hygienické návyky, pohybové schopnosti, záujmy, záľuby, praktické zručnosti stanovilo cieľ „[REDAKOVANÉ]“, z vyhodnotení plánov nebolo zrejmé, ako sa zdravotný stav detí vyvíja a akým spôsobom je potrebné ich zdravotnú starostlivosť zabezpečovať. Vo vyhodnoteniach boli mesačne zaznamenané najmä informácie, že [REDAKOVANÉ] aj [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ].
13. Z informácií zaznamenaných v Plánoch výchovnej práce s dieťaťom a ich vyhodnoteniach nevyplývalo ani to, aké opatrenia centrum vykonalo za účelom zabezpečenia priaznivého vývinu zdravotného stavu detí a ochrany ich zdravia, vrátane vedenia záznamov/informácií o absolvovaných vyšetreniach u všeobecných príp. odborných lekárov ako aj absolvovaných preventívnych prehliadkach. V prípade [REDAKOVANÉ] vo vyhodnoteniach Plánu výchovnej práce s dieťaťom za mesiace [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] síce bola uvedená informácia v znení: „[REDAKOVANÉ]“, avšak ani v plánovaných úlohách a ani vo vyhodnoteniach úloh centrum neuvádza, aké vyšetrenia [REDAKOVANÉ] má absolvovať resp. [REDAKOVANÉ]. V prípade [REDAKOVANÉ] si centrum v Pláne výchovnej práce s dieťaťom na mesiace [REDAKOVANÉ] až [REDAKOVANÉ] mesačne stanovilo úlohu „[REDAKOVANÉ]“, avšak iba v jeho vyhodnotení za mesiac [REDAKOVANÉ] uviedlo: „[REDAKOVANÉ]“. Či centrum za účelom riešenia situácie [REDAKOVANÉ] vykonalo iné opatrenia, v Pláne výchovnej práce s dieťaťom a v jeho vyhodnoteniach uvedené nebolo. Centrum neuvádzalo ani informácie o tom, či a aké ďalšie vyšetrenia má [REDAKOVANÉ] absolvovať.
14. V prípade [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] sú podávané psychofarmaká na základe indikácie pedopsychiatra z rozhovoru s [REDAKOVANÉ] skupiny, v ktorej je [REDAKOVANÉ], vyplynulo, že jeden z liekov – psychofarmák [REDAKOVANÉ] bol indikovaný odborným lekárom dňa [REDAKOVANÉ] a tiež dňa [REDAKOVANÉ] spôsobom „[REDAKOVANÉ]“ a podávaný na základe vlastného vyhodnotenia resp. usúdenia stavu/situácie dieťaťa¹² zamestnancami skupiny, a to vychovávateľmi a pomocnými vychovávateľmi. Takto bolo [REDAKOVANÉ] v dozorovanom období podané psychofarmakum [REDAKOVANÉ]. Informácie o podaní

¹² Rozhovor s [REDAKOVANÉ] zo dňa 01. 02. 2024, záznam – 16:28m.;

lieku, dôvodoch jeho podania v IPROD a v jeho čiastkových plánoch zaznamenané neboli, centrum informácie o podaní liekov zaznamenalo v Knihe denného hlásenia, avšak tieto neboli vedené spôsobom, aby z nich bolo možné jasne/zreteľne identifikovať/vyhodnotiť, že ide o akútny stav/situáciu, kedy je dieťaťu nevyhnutné podať liek na základe potreby (podľa indikácie odborného lekára) a v akom množstve (aj keď je lekárom špecifikované). Zo záznamov [REDACTED] jednoznačne nevyplýva, či podávanie liekov v situáciách, ktoré zamestnanci identifikujú ako „[REDACTED]“ či „[REDACTED]“, bolo skutočne nevyhnutné – absentuje popis situácie ako aj zvažovanie primeranejších alternatív riešenia situácie dieťaťa (opatrení) ako je podanie lieku, vrátane času jeho podania a [REDACTED] [REDACTED] aj údaj o množstve/dávke podaného lieku.

15. Až v mesiaci [REDACTED] bola vo vyhodnotení Plánu výchovnej práce s dieťaťom zaznamenaná informácia v znení: „[REDACTED]“, avšak z tohto záznamu opäť nie je zrejmé, ako sa zdravotný stav [REDACTED] vyvíjal a aké opatrenia centrum pred navýšením dávky lieku vykonalo za účelom riešenia [REDACTED] situácie resp. dosiahnutia zlepšenia [REDACTED] zdravotného stavu.
16. Vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam, najmä s akcentom na zistené svojvoľné dávkovanie a podávanie psychofarmák zamestnancami centra na základe vlastného uváženia, ISV podľa ustanovenia § 9 písm. e) bod 1 zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach, ako aj v záujme ochrany života, zdravia, práv a právom chránených záujmov detí, podala dňa 18. 03. 2024 podnet na Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a požiadala o náležité a komplexné posúdenie zdravotnej starostlivosti o deti, pre ktoré sú vykonávané opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pobytovou formou v centre, a to najmä o deti, ktorým sú indikované psychofarmaká a vykonanie dohľadu nad správnym poskytovaním ošetrovateľskej starostlivosti.
17. Centrum si nesplnilo povinnosť podľa ustanovenia § 49 ods. 6 zákona č. 305/2005 Z. z. a to tým, že nepripravilo IPROD s deťmi – [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] vzhľadom k ich veku a rozumovej vyspelosti, pričom neposúdilo ani možnosti detí participovať na riešení ich situácie. Centrum nepripravilo IPROD komplexne ako súbor čiastkových plánov, pre [REDACTED] centrum nevypracovalo Plán výchovnej práce s dieťaťom a pre [REDACTED] Plán prípravy na osamostatnenie sa, pričom čiastkové plány – Plán výchovnej práce s dieťaťom a Plán špeciálno – pedagogickej intervencie boli vedené formálne, bez konkrétnych záverov/odporúčaní pre ďalšiu prácu s dieťaťom, bez zhodnotenia účinnosti použitých postupov, metód a techník práce, z čoho jednoznačne nevyplývalo, či sa stanovené ciele/úlohy plnia a s akým výsledkom. Zamestnanci podieľajúci sa na príprave a plnení úloh IPROD detí si neplnili úlohu z neho vyplývajúcu – nezúčastňovali sa pracovných porád, centrum túto úlohu ani nevyhodnocovalo.

III. NESPLNENIE POVINNOSTI PODĽA USTANOVENIA § 51 ODS. 6 ZÁKONA Č. 305/2005 Z. Z.

Vykonávanie pobytového opatrenia súdu v profesionálnej náhradnej rodine má podľa ustanovenia § 51 ods. 4 písm. a) zákona č. 305/2005 Z. z. prednosť pred jeho vykonávaním v samostatne usporiadanej skupine.

Podľa ustanovenia § 51 ods. 7 zákona č. 305/2005 Z. z. centrum môže starostlivosť o dieťa zabezpečiť v špecializovanej samostatnej skupine, len ak ju nemožno zabezpečiť v profesionálnej náhradnej rodine alebo v samostatnej skupine a súčasne, ak výsledky odbornej diagnostiky (i priebežné) preukazujú, že zdravotný stav dieťaťa s duševnou poruchou vyžaduje ošetrovateľskú starostlivosť v špecializovanej samostatnej skupine alebo, ak je dieťaťu potrebné vzhľadom na jeho zdravotný stav poskytovať osobitnú starostlivosť v špecializovanej samostatnej skupine.

Obzvlášť zraniteľnou skupinou detí, pre ktorú sa v centrách vykonávajú pobytové opatrenia súdu, sú deti do šiestich rokov veku. Pre tieto deti zákon č. 305/2005 Z. z. vo svojom ustanovení § 51 ods. 6 pomerne jednoznačne určuje povinnosť zaradenia dieťaťa do profesionálnej náhradnej rodiny, a to najneskôr do štyroch týždňov od prijatia do centra.

Ak zdravotný stav dieťaťa do šiestich rokov jeho veku vyžaduje poskytovanie osobitnej starostlivosti v špecializovanej samostatnej skupine, centrum požiada príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny o posúdenie potreby osobitnej starostlivosti v špecializovanej skupine (podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. g) zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Výsledok lekárskej posudkovej činnosti však nevstupuje, či ex lege nemení obsah povinnosti ustanovenej centru pri vykonávaní pobytových opatrení súdu a zaraďovaní dieťaťa do profesionálnej náhradnej rodiny alebo do špecializovanej samostatnej skupiny. Ide totiž v prvom rade o konštituovanie povinnosti centra vytvoriť a zabezpečiť také podmienky a opatrenia, ktoré centru umožnia dieťa zaradiť do profesionálnej náhradnej rodiny a až následne, ak takýto postup nie je možný, zaradiť dieťa do špecializovanej samostatnej skupiny.

Takýto postup a prístup centra korešponduje s jeho povinnosťou pri výkone opatrení aktívne a odôvodnene zvažovať najlepší záujem každého dieťaťa do šiestich rokov veku. Ide o kontinuálnu povinnosť, časovo neohraničenú a ani nelimitovanú na čas prvotného zvažovania zo strany centra o tom, či bude dieťa do šiestich rokov veku umiestnené do profesionálnej náhradnej rodiny alebo mu bude starostlivosť poskytovaná v špecializovanej samostatnej skupine. V neposlednom rade, zo žiadneho zo súvisiacich ustanovení platnej právnej úpravy explicitne nevyplýva, že povinnosť centra zaradiť dieťa do šiestich rokov veku do profesionálnej náhradnej rodiny „zanikala“, resp. zaniká vplyvom formálneho posúdenia osobitnej potreby dieťaťa príslušným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny – teda v rámci pôsobnosti iného orgánu verejnej správy a podľa náležitostí (obsahových i procesných, čo sa týka práv a povinností dotknutých osôb) inej právnej úpravy.

Pri zaradovaní dieťaťa do profesionálnej náhradnej rodiny zákon č. 305/2005 Z. z. centru ustanovuje i povinnosť rešpektovať súrodenecké a rodičovské väzby. Táto povinnosť opäť neznamená vylúčenie aplikácie pravidla o zaradovaní dieťaťa do šiestich rokov veku do profesionálnej náhradnej rodiny, vrátane nutnosti komplexného zvažovania najlepšieho záujmu dieťaťa a nutne teda nie iba jeho jedného z prvkov, ktoré práve najlepší záujem dieťaťa absorbujú.

Výnimky z tohto pravidla sú potom určené taxatívne a i explicitne ako tri situácie, kedy musí dôjsť k naplneniu okolností vymedzených pre tú – ktorú situáciu dieťaťa do šiestich rokov veku umiestneného v centre.

Takto je **výnimkou** taká situácia dieťaťa, že jeho zdravotný stav vyžaduje osobitnú starostlivosť – starostlivosť v špecializovanej samostatnej skupine vzhľadom na jeho zdravotný stav, keď súčasne takúto starostlivosť nie je možné zabezpečiť v domácom prostredí profesionálnej náhradnej rodiny. Obe podmienky umožňujúce centru zabezpečiť starostlivosť o dieťa nie v profesionálnej náhradnej rodine a ani v samostatnej skupine musia byť pritom splnené kumulatívne, navyše v priebehu celého času umiestnenia dieťaťa vo veku do šesť rokov v centre. Ďalšou výnimkou je situácia, ak je dieťa umiestnené v centre na základe rozhodnutia súdu o uložení výchovného opatrenia alebo rozhodnutia súdu o nariadení neodkladného opatrenia, ak súd koná vo veci výchovného opatrenia pobytovou formou a umiestnenie dieťaťa v profesionálnej náhradnej rodine nie je vhodné vzhľadom na účel výchovného opatrenia. Poslednou výnimkou je situácia, keď je v záujme dieťaťa zachovať súrodenecké väzby spoločne umiestnených súrodencov a spoločné umiestnenie súrodencov v profesionálnej náhradnej rodine je spojené so závažnou prekážkou.

Ex lege výnimku je nutné vnímať ako **odchýlku od platného pravidla**, ktorej samotnej aplikácii nutne predchádza individuálne zvažovanie, či rozlíšenie situácií a okolností na strane dieťaťa vo veku do šesť rokov. Nie je možné **výnimku z pravidla**, ktorú za taxatívne splnených okolností umožňuje zákon č. 305/2005 Z. z., aplikovať ako **pravidlo samotné**. Išlo by o **nadužívanie** istej flexibility zákonnej úpravy, ktoré isto zákonodarca pri zavádzaní ako pravidiel, tak i výnimiek pri ich aplikácii nemienil.

1. Centrum predložilo ISV zoznam detí umiestnených v centre ku dňu začatia dozoru vrátane detí umiestnených v profesionálnych náhradných rodinách, v samostatných skupinách a v špecializovaných samostatných skupinách. Z predloženého zoznamu vyplynulo, že v centre bolo ku dňu začatia výkonu dozoru umiestnených 66 detí (vrátane 3 mladých dospelých), z toho 21 detí, ktoré mali v dozorovanom období vek do šesť rokov. Z týchto 21 detí bolo 6 detí zaradených do profesionálnych náhradných rodín a 15 detí bolo umiestnených v špecializovaných samostatných skupinách.
2. Za účelom preverenia plnenia predmetnej povinnosti centra poverené zamestnankyne ISV si od centra vyžiadali spisové dokumentácie šiestich detí, ktoré mali v dozorovanom

období vek do šesť rokov –

3. Centrum si nesplnilo povinnosť v prípade

4. (ku dňu prijatia do centra: , ku dňu začatia dozoru:)
do centra na základe rozhodnutia súdu o nariadení neodkladného opatrenia
dňa , následne bola rozhodnutím súdu zo dňa nariadená
ústavná starostlivosť. Dňom prijatia v , čo centrum
objektívizovalo lekárske posudkom vydaným príslušným úradom práce, sociálnych vecí
a rodiny dňa so záverom, že: „

5. Centrum v období od do zaradilo do profesionálnej
náhradnej rodiny, avšak následne opäť v
, a to z dôvodu
zhoršenia zdravotného stavu, čo centrum zaznamenalo aj v spisovej dokumentácii
dňa v dokumente s názvom Zápis z pracovnej porady odborného tímu v znení:
„
“. Centrum v predmetnom dokumente bližšie nešpecifikuje
okolnosti, za ktorých sa bude riešením/prehodnotením situácie zaoberať za účelom
opätovného zaradenia do profesionálnej náhradnej rodiny. Zo spisovej dokumentácie
tiež nevyplynulo či centrum následne situáciu prehodnocovalo/prehodnotilo
v prospech zaradenia do profesionálnej náhradnej rodiny, nakoľko zdravotný stav
sa zlepšil, čo centrum uviedlo v:

- Správe o fyzickom, psychickom a sociálnom vývine zo dňa v časti
Zhodnotenie práce s dieťaťom za hodnotiace obdobie posledných 6 mesiacov v znení:
„“;
- Správe o fyzickom, psychickom a sociálnom vývine maloletého dieťaťa
zo dňa adresovanej Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny
v znení: „

6. Na základe informácie, že centrum prehodnocuje situáciu detí na poradách odborného
tímu, ktorú ISV uviedla zamestnankyňa centra v štruktúrovanom rozhovore

- 13 Číslo spisovej dokumentácie dieťaťa: ;
14 Číslo spisovej dokumentácie dieťaťa: ;
15 Číslo spisovej dokumentácie dieťaťa: ;
16 Číslo spisovej dokumentácie dieťaťa: ;
17 Číslo spisovej dokumentácie dieťaťa: ;

dňa 09. 04. 2024¹⁸, poverené zamestnankyne ISV preverili aj záznamy centra z pracovných porád odborného tímu vyhotovené v dozorovanom období, avšak ani tieto neobsahovali informácie o následnom prehodnotení situácie [REDACTED] v prospech [REDACTED] zaradenia do profesionálnej náhradnej rodiny.

7. Keďže povinnosť centra zaradiť dieťa do profesionálnej náhradnej rodiny trvá po celý čas jeho umiestnenia v centre, centrum si týmto svoju povinnosť podľa ustanovenia § 51 ods. 6 Zákona č. 305/2005 Z. z. nesplnilo, keďže možnosť opätovného zaradenia dieťaťa do profesionálnej náhradnej rodiny, aj vzhľadom na zlepšenie jeho zdravotného stavu, individuálne a kontinuálne v čase neprehodnotilo, a to aj napriek tomu, že si to centrum samotné v zápise z pracovnej porady zo dňa [REDACTED] vyhodnotilo ako „[REDACTED] [REDACTED]“. Centrum po dátume [REDACTED] nielenže situáciu [REDACTED] neprehodnocovalo vo vzťahu k [REDACTED] opätovnému zaradeniu do profesionálnej náhradnej rodiny, ale ani vo vzťahu k plánu výchovnej práce s dieťaťom (viď. bod II. 5.).

IV. NESPLNENIE POVINNOSTI PODĽA USTANOVENIA § 58 ODS. 1 A ODS. 8 ZÁKONA Č. 305/2005 Z. Z.

Podľa ustanovenia § 58 ods. 1 zákona č. 305/2005 Z. z. zamestnanec centra, ktorý prichádza do osobného kontaktu s deťmi, musí spĺňať psychickú spôsobilosť a centrum je povinné viesť zoznam pracovných miest, na ktorých zamestnanec centra prichádza do osobného kontaktu s deťmi. Zákon ustanovuje povinnosť zamestnancovi centra preukazovať psychickú spôsobilosť psychologickým vyšetrením pred vznikom pracovného pomeru a tiež počas trvania pracovného pomeru zamestnanca. Zamestnanec je povinný podrobiť sa psychologickému vyšetreniu aj pri vzniku dôvodnej pochybnosti o tom, či zamestnanec centra spĺňa predpoklad psychickej spôsobilosti a pri podozrení na týranie alebo sexuálne zneužívanie dieťaťa, alebo iné činy, ktoré ohrozujú život, zdravie alebo priaznivý psychický vývin, fyzický vývin a sociálny vývin detí, pre ktoré centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou.

Podľa ustanovenia § 58 ods. 8 zákona č. 305/2005 Z. z. je centrum povinné viesť zoznam vykonaných psychologických vyšetrení zamestnancov centra. Z predmetného zoznamu pritom musí byť zjavné, či sa zamestnanec centra podrobil psychologickému vyšetreniu v zákonom určených lehotách, a to pred vznikom pracovného pomeru ako aj počas jeho trvania.

1. ISV vyžiadala od centra:
 - a. zoznam pracovných miest/pozícií, na ktorých zamestnanec prichádza do osobného kontaktu s deťmi,
 - b. zoznam vykonaných psychologických vyšetrení zamestnancov centra.
2. Centrum na tomto základe predložilo povereným zamestnankyniam ISV dva dokumenty s rovnakým názvom Centrum pre deti a rodiny Martin – Psychologická spôsobilosť¹⁹, vedené v elektronickej forme, bez uvedenia dátumu ich vypracovania, z čoho jednoznačne nevyplývala ich platnosť ku dňu začatia dozoru. Obidva predložené zoznamy obsahujú nasledujúce údaje o zamestnancoch centra: priezvisko, meno, pracovnú pozíciu, dátum

¹⁸ Rozhovor so [REDACTED] zo dňa 09. 04. 2024, záznam – 07:09m.;

¹⁹ Príloha č. 3: Centrum pre deti a rodiny Martin – Psychologická starostlivosť.

vzniku pracovného pomeru, dátum testovania/dátum posledného testovania, platnosť posudku a poznámku. V jednom z uvedených dvoch zoznamov v časti označenej ako Poznámka – história testovaní centrum uvádza aj informácie o dátume/lehote tzv. 1. testovania, prípadne 2. testovania, avšak zo zoznamu jednoznačne nevyplýva, či v ňom boli ku dňu začatiu dozoru zaznamenané všetky psychologické vyšetrenia všetkých zamestnancov centra, ktorí prichádzajú do osobného kontaktu s deťmi.

3. Nakoľko centrum ISV nepredložilo zoznamy, ktoré by obsahovali taxatívne určené/vymenované všetky **pracovné miesta, na ktorých zamestnanec centra prichádza do osobného kontaktu s deťmi** a tiež všetky **vykonané psychologické vyšetrenia zamestnancov centra**, a to pred vznikom ich pracovného pomeru ako aj počas jeho trvania, nemožno ich považovať najmä z obsahového hľadiska za zoznamy ustanovené § 58 ods. 1 a ods. 8 zákona č. 305/2005 Z. z. Centrum teda ISV nepredložilo zoznam pracovných miest, na ktorých zamestnanec prichádza do osobného kontaktu s deťmi a ani zoznam psychologických vyšetrení zamestnancov centra.
4. Uvedené zistenie ISV preukazuje, že centrum si nespĺnilo povinnosť podľa ustanovenia § 58 ods. 1 zákona č. 305/2005 Z. z. vypracovať zoznam pracovných miest, na ktorých zamestnanec centra prichádza do osobného kontaktu s deťmi a povinnosť podľa ustanovenia § 58 ods. 8 zákona č. 305/2005 Z. z. viesť zoznam psychologických vyšetrení zamestnancov centra.

ZÁVER

Na základe zistených nedostatkov bol vypracovaný protokol o výsledku dozoru.

V Nitre dňa 13. 12. 2024

Za Inšpekciu v sociálnych veciach Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky:

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

PRÍLOHY K PROTOKOLU

- Príloha č. 1: Fotografie dverí miestností bez výplne
- Príloha č. 2: Fotografie dverí miestností s dverovými zástrčkami
- Príloha č. 3: Centrum pre deti a rodiny Martin – Psychologická starostlivosť

Príloha č. 1: Fotografie dverí miestností bez výplne

Príloha č. 2: Fotografie dverí miestností s dverovými zástrčkami

Príloha č. 3: Centrum pre deti a rodiny Martin – Psychologická starostlivosť

Centrum pre deti a rodiny Martin - Psychologická spôsobilosť						
Priezvisko	Meno	Pracovná pozícia	Dátum vzniku PP	Dátum testovania	Platnosť posudku	Poznámka
		sestra				
		vychovateľ				
		pomocný vychovateľ s EA				
		sestra				
		profesionálny rodič				
		vychovateľ				
		pomocný vychovateľ				
		sestra				
		hlavná sestra				
		vychovateľ				
		sestra				
		profesionálny rodič				
		sociálny pracovník				
		psychológ				
		sociálny pracovník				
		vychovateľ				
		vychovateľ				
		špeciálny pedagóg				
		profesionálny rodič				
		sestra				
		sociálny pracovník				
		pomocný vychovateľ				
		sociálny pracovník				
		opatrovateľ				
		sestra				
		pomocný vychovateľ				
		profesionálny rodič				
		sestra				
		pomocný vychovateľ				
		profesionálny rodič				
		sociálny pracovník				
		pomocný vychovateľ				
		pomocný vychovateľ				
		profesionálny rodič				
		pomocný vychovateľ s EA				
		profesionálny rodič				
		pomocný vychovateľ				
		pomocný vychovateľ				
		pomocný vychovateľ				
		profesionálny rodič				

		sestra				
		pomocný vychovateľ s EA				
		pomocný vychovateľ s EA				
		pomocný vychovateľ				
		riaditeľ				
		vychovateľ				
		pomocný vychovateľ				
		pomocný vychovateľ				
		psychológ				
		vychovateľ				
		vychovateľ				
		sestra				
		vychovateľ				
		vychovateľ				
		vychovateľ				
		pomocný vychovateľ s EA				
		pomocný vychovateľ s EA				
		vychovateľ				
		pomocný vychovateľ				
		pomocný vychovateľ				
		pomocný vychovateľ				
		pomocný vychovateľ				
		profesionálny rodič				
		pomocný vychovateľ s EA				
		profesionálny rodič				
		pomocný vychovateľ				
		vychovateľ				
		pomocný vychovateľ				
		pomocný vychovateľ				
		sociálny pracovník				
		fyzioterapeut				
		profesionálny rodič				
		špeciálny pedagóg				
		sestra				
		pomocný vychovateľ				
		pomocný vychovateľ				
		profesionálny rodič				
		sestra				
		pomocný vychovateľ				

Centrum pre deti a rodiny Martin - Psychologická spôsobilosť

Priezvisko	Meno	Pracovná pozícia	Dátum vzniku PP	Dátum posledného testovania	Platnosť posudku do	Poznámka - história testovaní
		sestra				
		sestra				
		vychovávateľ				
		sociálny pracovník				
		sestra				
		pomocný vychovávateľ				
		profesionálny rodič				
		sociálny pracovník				
		pomocný vychovávateľ				
		vychovávateľ				
		sestra				
		pomocný vychovávateľ				
		profesionálny rodič				